

13.4.2018

**Lausunto eduskunnan Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle hallituksen esityksistä maa-
kuntauudistukseen ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen liittyen (HE 16/2018 vp,
HE 15/2017 vp, HE 57/2017 vp, HE 15/2018 vp)**

Kirjoita tähän

Esitetty sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on syytä toteuttaa

Eduskunnan käsiteltävänä oleva lakiesityskokonaisuus sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta on tarkoituksenmukaista hyväksyä. Lakipaketti sisältä monia merkittäviä uudistuksia, jotka mahdollistavat uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Näistä muutoksista olennaisimpia ovat järjestämisvastuun siirtäminen nykyistä suuremmille ja samalla vahvemmille toimijoille, palvelujen tuotantopohjan laajentaminen, palveluntuottajien keskinäinen kilpailu, asiakkaiden mahdollisuus valita itselleen sopiva palvelujen tuottaja, palveluntuottajan rahoituksen/korvauksen sitominen asiakkaiden valintoihin, tuottajien väliin kilpailuneutraliteettiin pyrkiminen sekä rahoitukseen sisältyvät kannustinrakenteet (tarvetekijöihin ja kapitaatioon pohjautuva rahoitus, tavoitteiden saavuttamiseen sidotut tulospohjaiset erät).

Valinnanvapauslakiesityksen HE 16/2018 korjaus ehdotuksia

Lakiesityksessä on eräitä osia, jotka on syytä korjata eduskuntakäsittelyn yhteydessä. EK:n näkemyksen mukaan seuraavat korjaukset parantaisivat lakiesitystä:

Poistetaan 18 pykälän 1 momentin 7 kohdasta sanat ”sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitettu laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön antama”. Vaatimus henkilöstön ammatillisesta statuksesta on haitallinen muun muassa siksi, että se voi muodostaa pienille ja keskisuurille palveluntuottajille merkittävän esteen perustaa sotekeskus minkä lisäksi se voi myös johtaa henkilökunnan epätarkoituksenmukaiseen käyttöön, kun laillistettuja sosiaalialan ammattihenkilöitä sidotaan tehtäviin, joissa heidän ammattiosaamistaan ei välttämättä tarvita.

Maakunnille ollaan antamassa liikaa valtaa päättää valinnanvapauden laajuudesta omalla alueellaan. Valinnanvapauslain 18 pykälän 2 ja 5

Työelämä
Jan Schugk

13.4.2018

momenttiin ja 24 pykälän 2 ja 5 momenttiin ehdotettuja perusteita rajoittaa valinnanvapautta tulee karsia. "Maakunnan asukkaiden tarpeet" taas on liian epämääräinen peruste asiakassetelipalvelujen käytön laajuudesta päätettäessä.

Asiakassetelien tarjoaminen tulisi säilyttää maakunnille pakollisena erikoislääkärien palveluissa, kuten konsultaatioissa ja avovastaanottopalveluissa (24 pykälä).

Suun terveydenhuollon laajuus ja suunniteltu korvausjärjestelmä saattavat johtaa siihen, että yksityiset palvelujen tuottajat eivät ilmoittaudu maakuntien järjestämien palvelujen tuottajaksi. Valinnanvapauden tosiasialliseksi toteuttamiseksi ja palvelujen turvaamiseksi suun terveydenhuoltoa koskevia säännöksiä on syytä tarkistaa.

39 pykälän 2 ja 3 momenttiin esitetään palvelussuhdetta- ja työaikaa koskevia vaatimuksia (sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta, yksityisen sotekeskuksen vastaava lääkäri, yksityisen suunhoidon yksikön vastaava hammaslääkäri). Nämä yksityiskohtaiset vaatimukset tulee poistaa, koska toteutuessaan ne hankaloittaisivat kohtuuttomasti erilaisten toimijoiden mahdollisuuksia osallistua suoran valinnan palvelujen tuottamiseen.

59 pykälässä olevat avoimuusvaatimukset ovat lähtökohtaisesti perusteltuja. Niiden tulee kuitenkin olla yhtäläiset kaikille palveluntuottajille. Siksi 1 momentin kohdat 3-6 tulee saattaa koskemaan myös julkisia palveluntuottajia. Toiseksi vaatimusten tulee olla oikeasuhtaisia ja olla aiheuttamatta ylimääräistä hallinnollista taakkaa. Pykälän 3 ja 4 momentit tulee kirjoittaa kokonaan uusiksi siten, että raportointivelvollisuus koskee konserniyrityksinä toimivia palveluntuottajia vain siltä osin, kun on kyse niiden välisistä rajat ylittävistä suorituksista ja liiketoimista. Muilla tiedoilla ei ole edes hyödynnettävissä olevaa käyttöä Suomessa.

59 pykälän 3 ja 4 momenttien raskaiden raportointivelvoitteiden vaihtoehdoksi EK ehdottaa "comply or explain"-periaatetta, jonka mukaan yritys voi raportoinnin sijasta antaa selvityksen tiedoista, joita se ei ole raportoinut. Tällainen raportointitapa on katsottu riittäväksi muun muassa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksikön antamassa ohjeistuksessa valtion enemmistöomisteisten yhtiöiden maakohtaisten verojen raportoinnista (VNK/1256/ 50/2014).

Yksityisiä palveluntuottajia ei tule velvoittaa antamaan tietoja palvelujen kustannuksista, kuten nyt on ehdotettu lain 60, 70 ja 71 pykälissä. Palvelun tuottamisen kustannukset ovat yrityksen liikesalaisuuksia. Erityisen ongelmallista on, että tiedot tulisi ehdotettujen lainkohtien mukaan antaa asiakassetelipalvelujen ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annettujen palvelujen osalta maakunnan liikelaitokselle, joka käytännössä usein kilpailisi yrityksen kanssa samoilla palvelumarkkinoilla.

Työelämä
Jan Schugk

13.4.2018

90 pykälän 2 momenttiin ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka mukaan maakunnan asukkaat, jotka eivät ole valinneet sotekeskusta ennen 1.1.2021 ohjataan automaattisesti maakunnan liikelaitoksen sotekeskuksen asiakkaaksi 2 vuodeksi. Tämä säännös tulee poistaa kilpailuneutraliteettia heikentävänä ja korvata säännöksellä, jonka mukaan kyseiset asukkaat ohjataan sotekeskukseen, joka on maakunnan alueella asiakkaan parhaiten saavutettavissa, kuten nyt on suunniteltu tapahtuvaksi vuodesta 2023 alkaen (vrt. 3 momentti).

HE 15/2017 18. lakiesitys, Laki Kevasta

Lakiesityksen pykälät 19, 19a, 19b ja 19c muodostavat kokonaisuuden, joka voi aiheuttaa kilpailun vääristymistä ja joka siksi voidaan katsoa kielletyksi valtion tueksi. Keva saa mahdollisesti perusteetonta etua kilpaillessaan työeläkevakuutusyhtiöiden kanssa asiakkaista, jotka voivat valita järjestävätkö ne työntekijöidensä työeläketurvan KuEL:n vai TyEL:n mukaan. Nämä asukkaat (eräät kuntien tai maakuntien määräysvallassa olevat yhtiöt) voivat saada eläketurvan Kevasta edullisimmin ehdoin kuin työeläkeyhtiöistä. Tästä seuraisi se, että nämä kuntien tai maakuntien määräysvallassa olevat yhtiöt olisivat kilpailullisesti edullisemmassa asemassa kuin yksityisomisteiset kilpailijansa. Näistä syistä kyseisiä säännöksiä tulee arvioida eduskunnassa kilpailuoikeuden näkökulmasta.

Muita huomioita

Lakipaketti sisältää ehdotuksen arvonlisäveron palautusjärjestelmän uudistamisesta kilpailuneutraliteetin edistämiseksi. Ehdotettua yksinkertaisempi ja helpommin toteutettavissa oleva tapa voisi olla se, että nykyinen palautusjärjestelmä laajennetaan koskemaan myös yksityisiä tuottajia. Lisäksi eduskuntakäsittelyn yhteydessä on syytä varmistaa, että vapautusta kiinteistöverosta ja varainsiirtoverosta ei laajenneta koskemaan maakuntia ja niiden piiriin kuuluvia yhteisöjä

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Jan Schugk